

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ**

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

Члени організаційного комітету:

Марічерета Валерія Геннадіївна — д. мед. н., професор, перший проректор; **Бурячківський Едуард Станіславович** — к. мед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи; **Борщ Вікторія Ігорівна** — д. е. н., доцент, проректор з перспективного розвитку; **Кусик Наталія Львівна** — к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчально-методичного відділу; **Анненкова Ірина Петрівна** — д. пед. н., доцент, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчального відділу; **Усиченко Катерина Миколаївна** — к. мед. н., доцент, доцент кафедри інфекційних хвороб, в. о. начальника сектору забезпечення якості освіти; **Годлевський Леонід Семенович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри фізіології та біофізики; **Опря Євген Васильович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії; **Ханжи Володимир Борисович** — д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов, голова комісії з питань академічної доброчесності, етики та взаємин; **Сікорська Ольга Олександрівна** — к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри суспільних наук, голова комісії з функціонування державної мови

Рекомендовано до друку

Вченою радою Одеського національного медичного університету

МОЗ України

(Протокол № 8 від 24.04.2024 р.)

О-72 **Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти : матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року)** [Електронне видання] / за ред. проф. В. Г. Марічерета. — Одеса : ОНМедУ, 2024. — 208 с.

ISBN 978-966-443-129-0

У збірнику подано матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти» (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року). Мета науково-педагогічного підвищення кваліфікації — сприяння засвоєнню та удосконаленню практичних умінь і навичок з інноваційних технологій, форм, методів, засобів навчання та застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

УДК 618.5-089.888.61-085.33

Багато з того, що відбувається в освіті, лише частково розуміють як викладачі, так і учні. Чому одні форми викладання викликають ентузіазм, а інші — ні? Освіта — це динамічний процес, і процедури, спрямовані на оптимізацію викладання, іноді мають негативні наслідки. Викладачі та здобувачі можуть не розуміти один одного, оскільки вони розглядають освіту з різних точок зору. Викладачі можуть бути розчаровані несподіваною поведінкою здобувачів, а здобувачі можуть не розуміти, чому навчання відбувається саме так, а не інакше. Має сенс надати здобувачам змогу подумати, як викладач, і навпаки. Звички і традиції, обмеження середовища, практичні рішення управлінських проблем, наявність викладачів з різним інтересом до освіти та інші практичні аспекти часто визначають освітню програму набагато більше, ніж оригінальна філософія освіти або теоретичні висновки з педагогічної психології. Роздуми про людську психологію і прислухання до теоретиків, які зробили багато з цих роздумів до нас, втілення теорій викладання і навчання на практиці та перевірка гіпотез для встановлення достовірності цих теорій можуть допомогти нам зрозуміти і вдосконалити наше викладання і навчання тих, кому ми служимо, умовно кажучи. Здобувачі можуть бути викладачами, але й викладачі можуть навчитися бути здобувачами.

**ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ
У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СТАРШИХ КУРСІВ
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Косован В. М.

д. мед. н., доцент, доцент кафедри хірургії

Одеський національний медичний університет

Освітній процес у здобувачів освіти випускних курсів медичних університетів проводиться безпосередньо на клінічних базах біля ліжка хворого, де опановуються можливості огляду хворого, сучасних лабораторних та інструментальних діагностичних досліджень, нових лікувальних технологій.

Пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні змусили переглянути деякі інноваційні підходи та можливості до навчального процесу. Навчальний процес переведено до дистанційної, зокрема онлайн-освіти, за допомогою програм Zoom, Labster, Teams, MyOwnConference, Asana.com, Onenote.com, Brainfocus.io та інших.

Онлайн-освіта має певні недоліки, а саме: залежність від Інтернету та гаджетів, відсутність повноцінного особистого контакту між здобувачем і викладачем, втрачається зв'язок з ефективністю та достовірністю оцінювання [1, с. 61–63; 2, с. 316–321]. При цьому втрачається безпосередній контакт між здобувачем і хворим, виникає відсутність зв'язку з іншими клінічними дисциплінами та набутими раніше знаннями. Навчання онлайн припускає значно вищий рівень самодисципліни та вмотивованості. Саме з відсутністю цих критеріїв пов'язані найбільші труднощі. Організація та використання дистанційного навчання здобувачів та як елемент підготовки лікарів здійснювалось і раніше в деяких навчальних закладах України [3, с. 132–136; 4, с. 264–266].

Кафедра хірургії Одеського національного медичного університету для подолання цих небажаних наслідків онлайн-освіти широко застосовує одну з моделей дистанційного навчання — метод гейміфікації в освітньому процесі [5, с. 81–85]. Термін гейміфікації (gamification) ввів американський програміст Nick Pelling у 2002 р. [6]. У подальшому цей термін почали використовувати для ігрових методів, технологій та механізмів шляхом залучення до процесу правильної подачі інформації як метод вирішення різноманітних завдань високого ступеня складності. Навчання проводиться у вигляді гри, описаної певним алгоритмом, який визначає мету, гравців та їхні ролі, компетенцію та інструменти, можливі шляхи вирішення проблеми, апробацію, зворотний зв'язок, оцінювання та можливість редагування.

Створення певної стандартної ситуації з проблемою здоров'я у хворого та її вирішення шляхом встановлення діагнозу та визначення тактики лікування є основною метою гри. Проведення гри є командною роботою: учні призначаються на певні ролі (хворого, лікаря «швидкої допомоги», лікаря приймального відділення, чергового хірурга, анестезіолога, лікарів рентгенолога, лаборанта, лікаря УЗ діагностики, фізіотерапевта). Кожний здобувач цієї співдружності в міру наданої йому роллю компетенції намагається надати свої діагностичні та лікувальні послуги, що в кінцевому вигляді дає змогу сформулювати діагноз, визначити тактику лікування та подальшої реабілітації.

Проведення практичного заняття онлайн у форматі командної гри надає можливість задіяти одночасно всіх членів групи та безпосередньо брати участь у проведенні збору анамнезу, об'єктивного огляду хворого, діагностики, визначенні лікувальної тактики та подальшої

реабілітації в окремого визначеного грою пацієнта. Така гра завжди несе в собі елементи особистої вмотивованості, високої емоційності та відповідальності за кінцевий результат. При цьому зберігається якість освіти, її наступність, зв'язок з іншими клінічними дисциплінами та навичками. Викладач має більш можливості оцінити знання учнем як поточної теми заняття, так і здобуті на інших суміжних кафедрах знання та навички.

Таким чином, використання гейміфікації допомагає зробити процес освіти більш незалежним, пробуджує активність здобувачів, формує комунікативні навички роботи в команді та підвищує відповідальність за результати, полегшує процес викладання викладачем та засвоєння матеріалу учнями.

Висновки: гейміфікація як одна із педагогічних моделей освітнього процесу сприяє зниженню окремих недоліків дистанційної освіти, збереженню її якості, наступності, зв'язку з іншими клінічними дисциплінами та знаннями, дає змогу задіяти одночасно всіх членів групи, підвищити особисту вмотивованість, високу емоційність та відповідальність за кінцевий результат.

Література

1. Соломаха К. В., Гаркавий С. І. Проблеми та перспективи дистанційної освіти в Україні. *Довкілля та здоров'я*. 2020. № 3. С. 61–63. URL: <https://doi.org/10.32402/dovkil2020.03.060>.

2. Тарасова Т. Б. Використання елементів дистанційного навчання у вищому навчальному закладі: погляд психолога. *Фізико-математична освіта*. 2018. Випуск 1 (15). С. 316–321. URL: DOI 10.31110/2413-1571-2018-015-1-061.

3. Ястремська С. О. Організація та здійснення дистанційного навчання студентів магістратури навчально-наукового інституту медсестринства Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського. *Фізико-математична освіта*. 2017. № 4 (14). С. 132–136.

4. Козлова І. В. Дистанційна форма освіти як елемент підготовки лікарів загальної практики на післядипломному етапі. *Вісник проблем біології і медицини*. 2018. Вип. 1. Том 2 (143). С. 264–266.

5. Косован В. М., Парфентьев Р. С. Використання гейміфікації для дистанційної освіти студентів медичних університетів. *Scientific and pedagogical internship "Organization of educational process in the field of medicine amidst digitalization"*. September 4 — October 15, 2023. Wloclawek, the Republic Poland. С. 81–85.

6. Pelling N. The (short) prehistory of gamification, 2011. URL: <http://nanodome.wordpress.com/2011/08/09/the-shortprehistory-of-gamification/>.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОЦІНЦІ ЯКОСТІ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Костєв Ф. І.

д. мед. н., професор кафедри загальної, дитячої
та військової хірургії з курсом урології

Савчук Р. В.

к. мед. н., доцент кафедри загальної, дитячої
та військової хірургії з курсом урології

Богацький С. В.

к. мед. н., доцент кафедри загальної, дитячої
та військової хірургії з курсом урології

Одеський національний медичний університет

Запровадження і розширення сфери застосування новітніх технологій для контролю і оцінювання знань здобувачів у закладах вищої освіти (ЗВО) є одним з ключових питань розвитку Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Якість проведення навчального процесу та контроль засвоєння інформації здобувачами — це інструмент формування успішного суспільства через виховання майбутніх лідерів, активних і відповідальних громадян [1].

Принципом сучасного навчання у медичних ЗВО є постійне удосконалення здобувачами теоретичних та практичних знань, готовність до перекваліфікації залежно від потреб ринку праці. При цьому важливо застосовувати сучасні методи оцінювання та контролю набутих знань, вмінь та навичок здобувачів.

Головною метою якісної підготовки здобувачів освіти є формування нового покоління, здатного брати на себе відповідальність за вирішення актуальних проблем людства і українського суспільства [2]. Особливо це питання стосується майбутніх лікарів, які, ще будучи здобувачами, повинні виховувати у себе відповідальність та поваження у вирішенні окремих важливих для суспільства питань з діагностики, профілактики та лікування населення [3].

Результати оцінювання теоретичного матеріалу та практичних навичок у здобувачів — це дуже важливий етап контролю знань, який

МОЖЛИВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ Кожухар Г. В., Мніх Л. В., Шпак І. В. <i>Одеський національний медичний університет</i>	91
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ Колодій В. В., Васильєв О. А. <i>Одеський національний медичний університет</i>	93
ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗА ПРИНЦИПОМ «РІВНИЙ — РІВНОМУ» В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ Колос-Шерстянкін Н. Л., Масько А. М. <i>Одеський національний медичний університет</i>	96
ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СТАРШИХ КУРСІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Косован В. М. <i>Одеський національний медичний університет</i>	99
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОЦІНЦІ ЯКОСТІ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Костєв Ф. І., Савчук Р. В., Богацький С. В. <i>Одеський національний медичний університет</i>	102
ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ, ЯКІ УНЕМОЖЛИВЛЮЮТЬ ОЧНЕ НАВЧАННЯ Крижанівський В. В. <i>Одеський національний медичний університет</i>	104
ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ ВСТУПУ ДО СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ Лосєв О. О., Аплевич В. М. <i>Одеський національний медичний університет</i>	106